

ZDANIA POJEDYNCZE NIEROZWINIĘTE I ROZWINIĘTE I KOSMINIĘTE

OPRACOWANIE: Justyna Jasik
(w oparciu o podręcznik *NOWE! Słowa na start* dla klasy V
oraz serwis internetowy eszkola.pl)

- **Zdanie pojedyncze** zawiera tylko jedno orzeczenie wyrażone osobową formą czasownika.
- Przykłady:
 - *Pies sąsiada bardzo głośno szczeka.*
 - *Antoś pięknie czyta.*
 - *Nadchodzi burza?*
- Zdaniem pojedynczym może być nawet samo orzeczenie!
- Przykład:
 - *Pada!*

Czym jest zdanie pojedyncze?

- Orzeczenie określa czynności lub stany. Najczęściej jest wyrażone czasownikiem w formie osobowej.

Odpowiada na pytania:

co robi?, co się z nim dzieje?

Bez orzeczenia nie ma zdania!

- Podmiot informuje o tym, kto lub co jest wykonawcą czynności, o której informuje orzeczenie. Bardzo często (ale nie zawsze) jest to rzeczownik w mianowniku.

Dla przypomnienia!

- **Zdanie pojedyncze nierozwinięte**
 - zawiera tylko orzeczenie lub podmiot i orzeczenie,
 - np. *Śpi.* (orzeczenie)
 - *Chodźmy!* (orzeczenie)
 - *Idziesz?* (orzeczenie)
 - *Dziecko śpi.* (podmiot i orzeczenie)
 - *Pada deszcz.* (podmiot i orzeczenie)

StockSnap_7TFWK154VM

**Podział zdań pojedynczych
ze względu na występowanie
określeń lub ich brak**

- **Zdanie pojedyncze rozwinięte**

- zawiera więcej elementów niż tylko podmiot i orzeczenie, jest więc bogatsze w treść. Te dodatkowe elementy to drugorzędne (podrzędne) części zdania lub określenia.
- np. *Małe dziecko smacznie śpi w kołysce.*
- *Od rana pada rzęsisty deszcz.*

<https://stocksnap.io/photo/macbook-laptop-CRNZFWFZYG>

**Podział zdań pojedynczych
ze względu na występowanie
określeń lub ich brak**

- **Grupa podmiotu**

- Tworzy ją podmiot oraz jego określenia,

- np.

Pies naszego sąsiada głośno szczeka na listonosza.

- **Grupa orzeczenia**

- Tworzy ją orzeczenie i jego określenia,

- np.

Pies naszego sąsiada głośno szczeka na listonosza.

Grupa podmiotu i orzeczenia

Grupa podmiotu i orzeczenia

- Poniższe przykłady zilustrują, jak przekształcić zdanie pojedyncze nierozwinięte na zdanie pojedyncze rozwinięte, rozwijając:

- a) grupę podmiotu,
- b) grupę orzeczenia.

podmiot → Słońce zachodzi. ← orzeczenie

- a) Wielkie, pomarańczowe słońce zachodzi.
- b) Słońce powoli zachodzi za horyzont.

Przekształcanie zdań

